

Vyřizuje: Mgr. Jan Nevyjel
asistent poslance
Bc. Vojtěcha Pikala
nevyjelj@psp.cz
tel. 603 117 668

Doručovat: pikalv@psp.cz
Datum: 09. 07. 2019

Interpelovaný:

Vážený pan
Ing. Andrej Babiš,
předseda vlády

prostřednictvím
Mgr. Radka Vondráčka,
předsedy Poslanecké sněmovny PČR

**Interpelace předsedy vlády České republiky ve věci odvolání předsedy Úřadu pro ochranu
hospodářské soutěže Ing. Petra Rafaje**

Vážený pane předsedo,

v souladu s ustanovením čl. 53 odst. 1 Ústavy České republiky a § 110 a násl. zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, se na Vás jako poslanec zvolený za Českou pirátskou stranu obracím s touto interpelací:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) se v nedávné době dostal do popředí veřejné debaty v souvislosti se zásahem Národní centrály proti organizovanému zločinu a podezření z korupčního jednání u předsedy ÚOHS, Ing. Petra Rafaje.

Podle § 1 odst. 8, písm. b) zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, je možné na návrh vlády odvolat předsedu ÚOHS, narušuje-li závažným způsobem důstojnost své funkce nebo narušuje-li nezávislost a nestrannost úřadu. Přitom případy, ve kterých předseda ÚOHS, Ing. Petr Rafaj, narušil svým jednáním nezávislost a nestrannost rozhodovací činnosti úřadu, se začínají v poslední době vršit neúnosným způsobem.

1. Případ Brno-střed

Brněnský komunální politik Jiří Švachula, dnes již vazebně stíhaný kvůli korupci při veřejných zakázkách, byl v rozhodné době své trestné činnosti členem rozkladové komise ÚOHS. Jelikož z pozice radního rozhodoval o investicích a veřejném zadávání městské části Brno-střed, byl tak v učebnicovém střetu zájmů, pokud zároveň vykonával jako člen rozkladové komise ÚOHS správní dozor nad veřejným zadáváním. Ve své osobě tak spojil činnosti výkonné a kontrolní, a

to navíc jakožto člen úřadu, který má ze své podstaty zajišťovat nezávislost a nestrannost dohledu nad veřejným zadáváním v České republice.

Do rozkladové komise ÚOHS se Jiří Švachula dostal v květnu 2017. Jmenoval jej tam předseda, Ing. Petr Rafaj, a to navzdory skutečnosti, že je osobou bez právního, či jiného vysokoškolského vzdělání a patřičných zkušeností, na rozdíl od kmenových zaměstnanců úřadu, či jiných právních expertů na problematiku správního dozoru nad veřejným zadáváním.¹

Policie v případě obvinila již devět lidí z účasti na organizované zločinecké skupině, sjednání výhody při zadávání veřejných zakázek a z úplatkářských trestných činů v celkové hodnotě 180 milionů korun. V rámci úkonů v přípravném řízení zasahovali kvůli těmto zakázkám a spojení Jiřího Švachuly na Ing. Petra Rafaje také v domě vedoucího ÚOHS.² Policie během této prohlídky zabavila Ing. Rafajovi hotovost v hodnotě dvou milionů korun českých, neboť předseda ÚOHS kriminalistům nedokázal jejich původ vysvětlit. Peníze přitom nebyly pohromadě na jednom místě, ale v sérii jednotlivých obálek, některé z nich byly zastrčené vzadu za oblečením ve skříni, či v šatníku.

2. Případ Kapsch

Už na podzim 2017 se místopředseda ANO Jaroslav Faltýnek sešel na tajné schůzce s předsedou ÚOHS Ing. Petrem Rafajem, přičemž z policejních odposlechů vyplynulo, že se dvojice domlouvala, jak prosazovat v soutěži o mýto zájmy společnosti Kapsch.³ Následné rozhodnutí ÚOHS, kvůli kterému zakázalo ministerstvu dopravy vyhlásit jakéhokoli vítěze tendru, bylo učiněno v zájmu společnosti Kapsch, neboť v takovém případě by se soutěž nestihla v termínu do podzimu 2018 a stát by byl nucen s Kapschem prodloužit stávající smlouvu. Poté, co došlo ke konfrontaci předsedy ÚOHS ze strany předsedy vlády Andreje Babiše, v srpnu 2018 učinil ÚOHS otočku o 180 stupňů a deklaroval, že soutěž proběhla podle pravidel a CzechToll/SkyToll je spravedlivým vítězem tendru.⁴

Přitom za transparentní a v pořádku provedené zadávací řízení ze strany ministerstva dopravy se tehdy již na začátku celého případu postavil místopředseda ÚOHS, JUDr. Josef Chýle Ph.D.,

¹ PŠENÍČKA, J. Bývalý radní za ANO Švachula: Galerista, majitel vinotéky, odborník na veřejné zakázky. Hospodářské noviny [online]. 13. března 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

<https://domaci.ihned.cz/c1-66520460-galerista-a-majitel-vinoteky-to-je-vazebne-stihany-svachula-faltynkuv-odborni-k-na-verejne-zakazky>

² VACULÍK, R. Policie našla při prohlídce u Rafaje doma dva miliony. Právo [online]. 10. dubna 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/krimi/502124-police-nasla-pri-prohlidce-u-rafaje-doma-dva-miliony.html>

³ SPURNÝ, J. Vše dobré pro Kapsch. Respekt [online]. 23. června 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

<https://www.respekt.cz/tydenik/2019/26/vse-dobre-pro-kapsch?issuelid=100407>

⁴ HORAZNÝ, J. Smlouva na mýtné s CzechToll/SkyToll platí, potvrdil ÚOHS. ČTK [online]. 26. února 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/smlouva-na-mytne-s-czechtoll-skytoll-plati-potvrdil-uohs/1726120>

který odpovídal za prvoinstanční rozhodování na ÚOHS. Předseda ÚOHS, Ing. Petr Rafaj, jej ovšem v návaznosti na to bez udání sebemenšího důvodu odvolal z funkce.⁵

Za špatný výkon správního dozoru nad zadáváním mýtné zakázky teď hrozí úspěch společnosti Kapsch v soudních řízeních, přičemž nelze vyloučit ani mezinárodní arbitráž o náhradu škody.

3. Případ Petry Rafajové

Na výběru členů rozkladových komisí se podílí pouze jeden monokratický orgán – předseda ÚOHS, který členy vybírá bez jakéhokoliv zákonného omezení v podobě požadavků na odbornost (např. vzdělání, či minimální praxe v oboru), či nestrannost a nezávislost. Pochybnosti ohledně osoby předsedy ÚOHS v obecné rovině nebo v konkrétní věci se pak přenáší i na jím tvořené rozkladové komise, a tedy i na celkovou důvěryhodnost druhoinstančního rozhodování úřadu.

Členem rozkladové komise byla kromě již výše zmíněného trestně stíhaného Jiřího Švachuly i dcera předsedy ÚOHS, a to od roku 2011 do roku 2015.⁶ Angažmá vlastního rodinného příslušníka ve vysoce odborné rozkladové komisi bez splnění sebemenších požadavků na odbornost a vysokoškolské vzdělání v oblasti správního dozoru nad veřejnými zakázkami, jen svědčí o nepotismu a vysoce nedůvěryhodném jednání předsedy Úřadu.

V rozkladových komisích Ing. Rafaj rovněž angažuje nebo angažoval celou řadu advokátů, kteří sami před ÚOHS zastupují své klienty.

V kombinaci s pochybnostmi o nezávislosti a odborné kvalifikaci některých členů rozkladových komisí narůstají důvody pro obecnou nedůvěru v kvalitu druhoinstančního rozhodování a roste potenciál pro systémovou korupci.

4. Případ BusLine

Z informací ve veřejném prostoru, především díky investigativní žurnalistické práci redaktorů MF DNES, naposledy vyplynulo, že Ing. Petra Rafaje v roce 2015 hostila firma BusLine na fotbalovém zápase Ajax Amsterdam v Nizozemsku, kde mu společnost dělala také jeho dcera Petra (angažovaná toho času v rozkladové komisi) nebo dnes trestně stíhaný Miroslav Pelta a bývalý vedoucí společnosti BUS-line Jiří Vařil rovněž trestně stíhaný v kauze stamilionového tunelování libereckého dopravního podniku.⁷

S touto událostí pak koreluje dozorová činnost ÚOHS, která se opakovaně za společnost BusLine staví. Naposledy Úřad potvrdil veřejnou zakázku pro společnost za 770 milionů.

⁵ SÚRA, J. Rafaj odvolal šéfa sekce veřejných zakázek na antimonopolním úřadu. Zdobry [online]. 16. ledna 2018 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

<https://zdobry.cz/rafaj-odvolal-sefa-sekce-verejnych-zakazek-na-antimonopolnim-uradu-6687/>

⁶ VALÁŠEK, L. a LÁNSKÝ, T. Firma hostila šéfa antimonopolního úřadu na fotbale. Zachránil jí stamiliony. MF Dnes [online]. 20. června 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rafaj-antimonopolni-urad-busline.A190618_115813_domaci_lva

⁷ VALÁŠEK, L. a LÁNSKÝ, T. Firma hostila šéfa antimonopolního úřadu na fotbale. Zachránil jí stamiliony. MF Dnes [online]. 20. června 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rafaj-antimonopolni-urad-busline.A190618_115813_domaci_lva

Smlouvu o zajištění veřejné dopravy v České Lípě na dalších deset let tajně a bez vědomí ostatních zastupitelů těsně před volbami s BusLine podepsalo vedení českolipské radnice. Podle protikorupčních organizací navíc podmínky výběrového řízení byly na míru ušité BusLine.

Vedení města v zadávací dokumentaci například požadovalo, aby uchazeč jednou ročně jezdil s historickými autobusy, které v kraji má pouze BusLine. ÚOHS pod vedením Ing. Petra Rafaje ale neshledal na tendru nic protizákonného, ani z běžného pohledu jasně diskriminačně nastavené podmínky soutěže. Zato v jiném případě Libereckého kraje dopravní tendry ÚOHS pravidelně rušil. Od roku 2012 až do loňského roku se kraji nedařilo vysoutěžit nové dopravce. ÚOHS všechny dopravní zakázky zrušil anebo v nich rozhodl tak pozdě, že tato zdržovací taktika vždy nahrávala společnosti BusLine.

V návaznosti na takto zdrcující zjištění, především skutečnost, že vedení BusLinu hostilo na vlastní náklady vedoucího nezávislého a nestranného regulačního úřadu, už nyní chtějí některé kraje přezkoumat tendry, které jim ÚOHS zastavil. Podnět na Vrchní státní zastupitelství již podal Liberecký kraj. Hejtman Martin Půta chce do výzvy vtáhnout i další kraje. Podle MF DNES se k Libereckému kraji připojil již Ústecký kraj a zvažuje to i Zlínský kraj.⁸

5. Závěr

Ze všech výše uvedených důvodů se domnívám, že pozice současného předsedy ÚOHS Ing. Petra Rafaje je nadále neudržitelná. Svými opakovanými jednáními nezvratně poškodil důvěru v nezávislé a nestranné rozhodování nejvýznamnějšího regulačního a dozorového orgánu v České republice. Ve svém souhrnu všechny výše uvedené případy naplňují dle mého názoru zákonný důvod k odvolání Ing. Rafaje, který závažným způsobem narušil nezávislost a nestrannost úřadu, a to způsobem, který chronicky ohrožuje ekonomické zájmy České republiky.

Rád bych se proto touto cestou zeptal, jaké kroky učiní vláda České republiky k ochraně nezávislosti a nestrannosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže před jeho předsedou a zdali prověří, jestli nebyl naplněn důvod pro navržení jeho odvolání prezidentu republiky.

V úctě

Bc. Vojtěch Píkal
poslanec a místopředseda PSP ČR

⁸ LÁNSKÝ, T. „Bylo to výpalné!“ Kraje chtějí prověrku rozhodnutí antimonopolního úřadu. MF Dnes [online]. 24. června 2019 [cit. 2019-06-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/liberec/zpravy/liberecky-kraj-proverka-prezkoumani-rozhodnuti-uohs-autobusova-doprava.A190624_141600_liberec-zpravy_tm